

СТАНДАРД 7.

КВАЛІТЕТ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави

Опис тренутне ситуације

На Технолошко-металуршком факултету Универзитета у Београду квалитет наставника и сарадника се обезбеђује: пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника, као и провером квалитета њиховог рада у настави.

Технолошко-металуршки факултет утврдио је јасне и прецизне услове за избор у звања наставника и сарадника у складу са Законом о високом образовању. Поступак и услови за избор наставника и сарадника на Факултету утврђени су Статутом Универзитета у Београду, Статутом Технолошко-металуршког факултета, Правилником о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, као и Правилником о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника, сарадника и истраживача Технолошко-металуршког факултета (прилог 7.1).

Јавно доступна електронска документација за избор наставника која се налази на интернет страници Факултета, као и на сајту одговарајућих Већа научних области Универзитета у Београду, обезбеђује транспарентност поступка избора наставника и сарадника. Научноистраживачки рад сваког наставника и сарадника исказан кроз број радова публикованих у часописима са SCI листе могуће је пратити кроз интегрални информациони систем преко сервиса КОБСОН Народне Библиотеке Србије.

Приликом избора кандидата у звање наставника или сарадника, посебно се вреднује научна, истраживачка, стручна и педагошка активност, као и повезаност образовног рада наставника и сарадника са радом на истраживачким пројектима и стручним радом.

Задовољавајући ниво квалитета наставника и сарадника постиже се и перманентним праћењем и подстицањем наставне, научноистраживачке и стручне активности наставника и сарадника, као и подизањем нивоа педагошких компетентности наставника и сарадника. Подаци о научној области наставника и сарадника ангажованих на студијским програмима Факултета, списак предмета на којима је наставник ангажован, менторства и кључне референце доступни су на интернет страници Факултета. Педагошка активност наставника и сарадника процењује се на основу студентских анкета које се спроводе у оба семестра сваке школске године. Прикупљени подаци се систематизују и упућују Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета наставе на Факултету. Детаљни резултати анкете по предметима доступни су сваком наставнику и сараднику на налогу који имају у оквиру наставничког е-сервиса.

Технолошко-металуршки факултет спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка, као и различите врсте усавршавања. При избору младих сарадника, приоритет имају дипломирани студенти који су показали најбоље резултате током основних и мастер академских студија, док се најбољи студенти докторских академских студија укључују у истраживачке пројекте и бирају за сараднике Факултета.

Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима могућност за научно и стручно усавршавање и напредовање путем: информисања о конкурсима за међународне и домаће научноистраживачке пројекте и стипендије, обезбеђивања литературе, приступа базама података доступним на Интернету и другој научној инфраструктури, успостављања сарадње са домаћим и међународним образовним и научноистраживачким институцијама у циљу припреме и реализације заједничких пројеката, одобравања одсуства ради студијских боравака у иностранству.

Осим тога, посредством алуمني организације Технолошко-металуршки факултет успешно одржава везе са великим бројем бивших студената који имају успешне каријере на иностраним универзитетима или у успешним националним и интернационалним компанијама чиме се кроз стручна предавања или семинаре подстиче њихово учешће у стручном усавршавању наставника и сарадника запослених на Факултету.

Факултет при избору и унапређењу наставно-научног кадра посебно вреднује повезаност рада у настави са радом на пројектима и стручним радом. За избор наставника постоје веома високи критеријуми који у неким случајевима превазилазе критеријуме Правилника Универзитета у Београду,

а који су прецизно дефинисани бројем радова које кандидати треба да публикују у часописима на SCI листи, као и у другим научним и стручним публикацијама.

За ангажовање на докторским академским студијама, неопходно је да буду испуњени сви услови за наставнике и менторе на докторским студијама у погледу броја објављених радова и учешћа на пројектима. На основу резултата приказаних у стандарду 6, може се закључити да су научни и стручни резултати наставника ТМФ знатно изнад просека Универзитета.

Резиме описа тренутне ситуације

Број наставника и сарадника ангажованих на Факултету одговара потребама студијских програма које Факултет реализује. На Факултету тренутно ради: 52 наставника у звању редовног професора, 25 наставника у звању ванредног професора, 15 наставника у звању доцента, 16 асистената. На Факултету је ангажовано и 8 наставника по уговору: 5 наставника у звању професор емеритус и три наставника у пензији у звању редовни професор. Број наставника је довољан да покрије укупан број часова теоријске и практичне наставе на свим студијским програмима, при чему се поштују критеријуми за број студената у групама за различите видове наставе у оквирима доступности простора за извођење наставе као и у складу са захтевима релативно великог броја усмерења на студијским програмима. Укупан број часова предавања који се према распореду држи недељно на свим студијским програмима, подељен са укупним бројем наставника и укупан број часова вежби које се према распореду држе недељно на свим студијским програмима, подељен са укупним бројем наставника и сарадника – дају количнике који одговарају оптерећењима која задовољавају стандарде и усвојене критеријуме. На Факултету тренутно студира 1297 студената основних академских студија, 300 студенат мастер академских студија и 210 студената докторских академских студија.

Технолошко-металуршки факултет поседује сертификате квалитета добијене од стране сертификационе куће СтандЦерт (СРПС ИСО 9001:2015, СРПС ИСО 14001:2015, СРПС ИСО 45001:2018). Спровођењем политике квалитета у областима управљања, заштите животне средине и безбедности и здравља на раду обухваћене су све кључне компоненте функционисања установе, што се одражава и на квалитет наставног кадра и активности наставног кадра на Факултету.

Редовно се врше праћење и евалуација квалитета и компетентности наставног кадра. Ово посебно важи за процедуре избора, именовања, процене развоја и промоције кадра. Подржава се комуникација између академског особља и релевантних професионалних удружења. Процеси именовања и избора у звања транспарентно су регулисани и документовани. Факултет документује да има дефинисане критеријуме за избор наставног кадра (прилог 7.1). Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави. Факултет има јасно дефинисане критеријуме и процедуре за избор наставног кадра, редовно се врши праћење и евалуација квалитета и компетентности наставног кадра.

На Технолошко-металуршком факултету запослено је 16 сарадника са пуним радним временом: док је 26 сарадника ангажовано по уговору: 3 научна саветника, 3 научна сарадника, 6 виших научних сарадника, 8 истраживача сарадника, 4 истраживача приправника и 2 студента докторских студија.

На Факултету је запослено и 86 лице у ненаставним звањима која су ангажовани у оквиру техничких и осталих служби неопходних за функционисање Факултета (опште службе, служба одржавања, рачуноводство, правна служба и остале).

Процена испуњености стандарда 7

Технолошко-металуршки факултет Универзитета у Београду остварује циљеве и испуњава стандарде постављене Стандардом 7, с обзиром да:

1. Поступак и услови за избор наставника и сарадника се утврђују унапред, јавни су и доступни оцени стручне и шире јавности. Овај поступак и услови су предмет периодичне провере и усавршавања.
2. Технолошко-металуршки факултет се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава прописаних поступака и услова путем којих оцењује научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника.
3. Технолошко-металуршки факултет систематски прати, оцењује и подстиче научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника.

4. Технолошко-металуршки факултет спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка, као и различите врсте усавршавања.
5. Технолошко-металуршки факултет обезбеђује наставницима и сарадницима перманентну едукацију и усавршавање, путем студијских боравака, специјализација, учешћа на научним, уметничким и стручним скуповима.
6. Технолошко-металуршки факултет при избору и унапређењу наставно-научног, уметничког и стручног кадра посебно вреднује повезаност рада у образовању са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота.
7. Технолошко-металуршки факултет при избору и унапређењу наставно-научног, уметничког и стручног кадра посебно вреднује педагошке способности наставника и сарадника.

Анализа слабости и повољних елемената (СВОТ анализа)

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника			
УНУТРАШЊИ ФАКТОРИ			оцена значаја
СНАГЕ	Правилник о избору подстиче квалитет наставника и сарадника у различитим сегментима.		+
	Наставници и сарадници су у значајној мери укључени у научна истраживања.		+++
	Доступност наставника и сарадника за консултације са студентима.		+++
СЛАБОСТИ	Недовољан број младих наставника и сарадника.		+++
	Слаб одзив наставног особља за пријаве на пројекте везане за унапређење наставе (ТЕМПУС, ЕРАСМУС, WУС, ...).		+++
	Неусаглашеност критеријума за избор наставника који се бирају на различитим већима.		+++
	Не постоји систем праћења квалитета педагошких активности (осим студентске анкете).		+++
	Студентска анкета није адекватан индикатор квалитета наставника.		+++
СПОЉАШЊИ ФАКТОРИ			
ПРЕТЊЕ	Лоша законска регулатива у погледу запошљавања нових младих кадрова у наставном процесу.		+++
	Смањен интерес младих кадрова за рад у наставном процесу.		+++
	Одлазак стручног кадра у иностранство.		+++
ПРИЛИКЕ	Повећано учешће међународних предавача.		++
	Повећано учешће предавача из привреде.		++
	Појачано учешће кадрова на радионицама и курсевима за професионални и лични развој као и за унапређење неких вештина запослених.		+++
	Ангажовање гостујућих професора у наставном процесу.		++
	Повећан степен интерактивне комуникације између наставника и студената.		+
	Позитивне законске промене у погледу запошљавања нових младих кадрова у наставном процесу.		+++
СОП АНАЛИЗА	30	12	
	51	33	

SOR анализа за Стандард 7 показује да су највећи изазови повезани са слабостима у односу на прилике ($W - O = 51$), што указује да постојећа структура наставног кадра и механизми праћења квалитета нису довољно развијени да подрже доступне могућности, као што су професионални развој, учешће стручњака

из привреде и позитивне законске промене. Висока вредност $W - T$ (33) указује да ове слабости могу довести до погоршања квалитета наставе у условима спољних ризика, као што су одлив кадрова и недовољан прилив младих наставника. С друге стране, снаге у односу на прилике ($S - O = 30$) указују да постоји солидан основ у научном ангажовању наставника и доступности за консултације, али низак резултат $S - T$ (12) показује да ове снаге саме не могу ублажити претње без системског решавања слабости. Приоритети су: јачање кадровске политике, развој система праћења и вредновања педагошког рада, мотивисање младих сарадника и веће укључивање наставника у програме усавршавања.

Предлог корективних мера

Стандард 7 је испуњен јер се избори наставника и сарадника Факултета врше у складу са Законом о високом образовању, Статутом Факултета, Правилником о звањима којим се дефинишу услови и поступци заснивања радног односа и стицању звања наставника Универзитета у Београду и Правилником о звањима Технолошко-металуршког факултета.

У циљу унапређења квалитета наставника и сарадника потребно је:

- анализирати услове и поступак за избор наставника и сарадника
- подстаћи наставнике и сараднике на усавршавање кроз укључивање на пројекте везане за унапређење наставе
- истрајати на обезбеђивању услова за високо квалитетан научноистраживачки рад
- увести додатне мере контроле како студентска анкета не би била једини индикатор квалитета наставника и сарадника
- активно пратити резултате младих сарадника који су ангажовани у оквиру Иновационог центра Технолошко-металуршког факултета и пажљивим одабиром мотивисати младе истраживаче за учешће у наставном процесу.

Прилози и табеле за Стандард 7

Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

А. Наставници у радном односу са пуним или непуним радним временом

Б. Наставници ангажовани по уговору

Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

А. Сарадници у радном односу са пуним или непуним радним временом

Б. Сарадници по уговору